

YUCOM

Komitet pravnika
za ljudska prava

Adresa:
Kneza Miloša 4
11103 Beograd
PAK 106915
Srbija

Telefon:
011/3344235
Fax:
011/3344425

e-mail:
office@yucom.org.rs

web:
www.yucom.org.rs

Савет за штампу

Комисији за жалбе

Краљице Наталије 28
11000 Београд

Поштовани,

Комитет правника за људска права – YUCOM, заједно са Институтом за медије и различитости - Западни Балкан, делујући у оквиру својих циљева који се односе на промоцију и заштиту људских права, подноси

ЖАЛБУ

Комисији за жалбе Савета за штампу против дневног листа „Ало“ због повреде Кодекса новинара Србије.

Комитет правника за људска права – YUCOM, као организација која се дуги низ година бави унапређењем и заштитом људских права и у чије статутарне циљеве спада пружање правне заштите различитим групама људи, подноси жалбу Комисији за жалбе Савета за штампу, сматрајући да су извештавањем дневног листа Ало повређена права породица жртава кривичног дела извршеног у ноћи између 4. и 5. маја 2023. године у околини Младеновца. Додатно, мишљења смо да би утврђивање повреде Кодекса новинара Србије спречило потенцијалне ризичне ситуације међу малолетним лицима, као једном од најосетљивих категорија лица које непримерено извештавање највише може да угрози. Садржај на који указујемо, сувишним детаљима штетно утиче на јавост у целини, те се објављивањем одлуке о учињеном прекршају остварује и интерес целокупне јавности.

Образложење

На насловној страни листа Ало, у суботу 6. маја, објављен је текст **“Након масовног убиства у школи масакр у околини Младеновца; Психолози из Дубоне из чиста мира побио осморо, а 14 ранио!”**. Узнемирујући детаљи овог злочина описани су већ на насловници, уз фотографије окривљеног и жртава. Сам текст садржи детаљан опис злочина, слику једног од места злочина и мапу кретања окривљеног са редоследом догађаја, као и личне податке жртава и окривљеног укључујући имена и презимена и

Комитет правника за људска права – YUCOM

Кнеза Милоша 4, 11103 Београд, ПAK 106915, Србија
011/3344235, 3344425 | office@yucom.org.rs | www.yucom.org.rs

године. Сходно наведеном, сматрамо да текст крши неколико одредби Кодекса новинара Србије.

Информације подељене у овом тексту веома су осетљиве и потенцијално могу бити веома узнемирујуће и штетне по породице жртава, њихове ближње, али и целокупну јавност. Детаљним описом одигравања овог злочина, који садржи и наводни редослед лишавања живота жртава кривичног дела, повређена су права на приватност и поштовање породичног живота породица жртава овог масовног убиства, као групе људи.

Овај текст објављен је током дана жалости проглашених у Републици Србији поводом два масовна убиства у којима је погинуло осамнаесторо људи, углавном деце и младих. У овом периоду, непосредно након злочина, јавност је била посебно осетљива. Упркос томе, сензационалистички термини који се користе у тексту као и прекомерни и непотребни детаљи додатно поспешују негативне ефекте које овакви догађаји остављају на читаоце.

Изношење у јавност овако детаљног описа злочина за који се не наводи извор информација, и без потврде надлежних институција, није у јавном интересу, већ представља злоупотребу осетљивих података о случају, чиме су, потенцијално додатно узнемирени не само они директно погођени овим злочиним, него и целокупна јавност у тренутној кризној ситуацији у земљи. Поврх тога, овакво извештавање може изазвати и панику у јавности, као и штетне ефекте, као што су ефекат копирања злочина и “ефекат заразе” који подразумева понављање различитих насилних инцидената у блиској будућности. Овакво неодговорно извештавање је веома опасно узевши у обзир да су се у првој недељи маја десила два масовна убиства.

Лист Ало прекршио је тачку 4, одељка IV (Одговорност новинара) у Кодексу где се новинару забрањује да *користи непримерене, узнемиравајуће, порнографске и све друге садржаје који могу имати штетан утицај на децу*, као и тачку 5 истог одељка која обавезује новинара да *поштује и штити права и достојанство деце, жртава злочина, особа са хендикепом и других угрожених група*.

Такође, насловна страна укључује фотографије свих жртава и окривљеног учиниоца, а сам текст њихова имена и године, као и друге личне информације чиме је њихов идентитет у потпуности откривен. Једна од жртава је малолетно лице. На овај начин прекршена и тачка 1 одељка VII (Поштовање приватности) која налаже да *новинар поштује приватност, достојанство и интегритет људи о којима пише. Право на приватност је сужено када је реч о јавним личностима, а посебно носиоцима јавних функција*. Смернице у истој тачки истичу да код извештавања о несрећама и кривичним делима, није дозвољено објављивање имена и фотографија жртава и починилаца које их јасно идентификују. На овај начин оштећене су породице и ближњи жртава у тешком тренутку, непосредно након њихове смрти. Угрожена је и јавност коју овакви садржаји поновно трауматизују.

Због свега наведеног, предлажемо да Комисија за жалбе Савета за штампу, након спроведеног поступка, утврди да је објављеним текстом лист Ало повредио Кодекс новинара Србије, као и да наложи листу Ало да објави одлуку о учињеном прекршају. Сматрамо да последице прекршаја Кодекса могу превентивно да утичу на штампу да се убудуће придржава Кодекса новинара Србије и одговорно извештава.

У прилогу достављамо насловну страну и спорни чланак објављен 6. маја 2023. године.

У Београду, 01. јун 2023. године

Јована Спремо, статутарна заступница

Комитета правника за људска права - ЈУКОМ

Комитет правника за људска права – YUCOM

Кнеза Милоша 4, 11103 Београд, ПAK 106915, Србија

011/3344235, 3344425 | office@yucom.org.rs | www.yucom.org.rs